

ΙΔΡΥΤΗΣ: ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ ΞΕΝΟΠΟΥΛΟΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ: ΠΕΤΡΟΣ ΧΑΡΗΣ

ΤΟΜΟΣ ΤΕΣΣΑΡΑΚΟΣΤΟΣ ΠΕΜΠΤΟΣ
ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ - ΙΟΥΝΙΟΣ

1949

ΙΩΑΝΝΗΣ Δ. ΚΟΛΛΑΡΟΣ & ΣΙΑ Α.Ε.
ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟΝ ΤΗΣ "ΕΣΤΙΑΣ",
38 - ΟΔΟΣ ΤΣΩΡΤΣΙΑ - 38
ΑΘΗΝΑΙ

ΙΩΑΝΝΗΣ Δ. ΚΟΛΛΑΡΟΣ & ΣΙΑ Α.Ε.
2009

Τόδε μαωενθίμερο

ΤΑ ΓΕΓΟΝΟΤΑ ΚΑΙ ΤΑ ΖΗΤΗΜΑΤΑ

Μνημόσυνο τοῦ Γ. Βιζυηνοῦ
(16 Ἀπριλίου).

Ἄν κνεῖς ἐπισκεφθῆ τό Α' νεκροταφεῖο τῶν Ἀθηνῶν καί μπαίνοντας προχωρήσῃ στόν πρῶτο δρόμο δεξιᾶ πρὸς τόν τοῖχο τοῦ νεκροταφείου θάντικρύσῃ τόν τάφο τοῦ Βιζυηνοῦ μέ τήν πελώρια ἐπιτάφιο πλάκα καί μέ τό γραφικό σκυμμένο πρὸς τὰ κάτω πεῦκο του, πού ἤσκιώνει ἐκεῖ πενήντα δυό χρόνια τό μνήμα τοῦ Βιζυηνοῦ. Ἐκεῖ φωλιάζει δουδὸ τό θρακικό Ὀρφικό τραγούδισμα τῆς λύρας του.

Ὁ Βιζυηνός, κατ' εὐθείαν σταλμένος ἀπό τόν Ὀρφέα, κρεμώντας τῆ λύρα του παρωπλισμένη ἀπό τόν πόνο καί τῆ ζάλη τῶν φρενῶν του, ἐκεῖ κρατεῖ τρεῖς σπιθαμές Ἀττική γῆ, πού τόν ἀγκάλιασε στοργικά κέλαφρά.

« Καί μονάχ' ἀντηχοῦνε στή μαύρη σιγή
» τὰ πικρά, τὰ πικρά μου τραγούδια »

διαβάσεις στήν πλάκα τοῦ τάφου του, πού 52 χρόνια τόν σκεπάζει καί τόν φυλάγει — ἂν ὑπάρχει τίποτα ἀπό κάτω — φυλάει τό πνεῦμα του, τήν ἰδέα του — τό πνεῦμα «ΒΙΖΥΗΝΟΣ».

Ὁ Βιζυηνός, τό καύχημα τῆς θράκης τῶν ὑστερνῶν δυό γενεῶν τοῦ 19ου αἰῶνα, ζῆ ἀνάμεσα μας ἀκατάλυτος. Ἡ πνευματική ἐπίδρασή του σ' ὀλόκληρο τόν Ἑλληνισμό δέν παραγνωρίσθηκε. Ἡ ἐπιστημονική του ἐργασία, ἡ λαογραφική του δεινότητα, πού ἀποκορυφώθηκε στοὺς «ΚΑΛΟΓΗΡΟΥΣ» του, ἡ ποιητική καί διηγηματογραφική του δημιουργία, πού κατεπλημμύρισε τό πανελλήνιο, παραμένουν στό ἀκέραιο σημαντικές, ὅπως καί ὅταν πρωτοφανερῶθηκαν. Καί τώρα ἀσκοῦν ὅπως καί τότε τήν πνευματική τους ἐπίδραση. Εἶναι ὁ ραφιναρισμένος φιλόσοφος, ὁ σμιλευτής ποιητής τῶν παθητικῶν του στίχων, ὁ καινοφανῆς διηγηματογράφος, πού συγκινεῖ τόν ἀναγνώστη καί ἐπέδρασεν εδεργετικά στήν ἐποχὴ του καί ἐπιδρά καί τώρα καί θά ἐπιδρά πάντοτε.

Ὁ Γ. Βιζυηνός, πού ἀγωνίσθηκε ἀπό τὰ παιδικά του χρόνια ἀπομακρυνόμενος ἀπό τό ταπεινὸ περιβάλλον του, νάναπτύξῃ τίς φυσικές του ἀρετὲς καί τὰ χαρίσματά του στήν ξενητεία, γνωρίζουμε πόσο ὑπόφερε, πόσο δοκιμάστηκε στή ζωὴ. Εἶχε τήν εὐτυχία νά σταλῆ στήν Εὐρώπη ἀπό τόν προστάτη του Γ. Ζαρίφη, γιά νά ἱκα-

νοποιήσῃ τίς πνευματικές του ἀνατάσεις. Ἦλθε σ' ἐπαφή μέ τό πνεῦμα τῆς Εὐρώπης τῆς ἐποχῆς του καί γύρισε στήν Ἀθήνα πού οἱ ἀγῶνές του μεγάλοι καί θλιβεροί γιά τήν ἐπικράτηση, τόν ἐπότισαν καί πολλές πικρίες.

Ἄν ἐκέρδισε βραβεῖα καί ἐπαίνους καί ἀξιώθηκε νά τυπώσῃ ἀνετα τὰ ἔργα του, ὁμως δοκίμασε καί πικρίες, πού τόσο τόν ἀποκαρδίωσαν καί τόν ἀπογοήτευσαν. Ἔτσι, στήν ἀκμὴ του ἐπάνω, κλονίσθηκε τό μυαλό του. Ὁ κλονισμός του ἦταν βαρὺς καί νά, βρέθηκε κλεισμένος στό φρενοκομεῖο.

Τό πνευματικό του ἔργο ἀνακόπηκε πάνω στήν ἀκμὴ τῆς ἡλικίας καί τῆς ζωῆς του. Ἔμεινε πνευματικά νεκρός. Ἐπαυσε πλέον νά γράφῃ καί κάποτε μόνο, συνερχόμενος, σημείωνε στίχους, ὅπως κείνος ὁ γνωστός ἀπό τὰ ποιήματά του : « Ἐνα τετράστιχο » :

« Μέσ' στά στήθια ἢ συμφορᾶ
» σάν τό κύμα πλημμυρᾶ,
» σέρνω τό βαρὺ μου βῆμα,
» σ' ἓνα μνήμα !

» Καί ἀπ' τότε πού θρηνώ
» τό ξανθὸ καί γαλανό
» καί οὐράνιο φῶς μου
» μετεβλήθη ἐντός μου
» καί ὁ ρυθμὸς τοῦ κόσμου. »

Ὁ Βιζυηνός ἀπέθανε ἀφίνοντας ὀπίσω του ἔργο ἀξιολογώτατο, πού δὲ θά παραγνωριστῆ ποτέ. Τοῦναντίο, ὅσο ὁ καιρὸς περνᾶ, θά ὀγκώνεται ἡ σημασία του καί θά ὑψώνεται ἡ φήμη του, καί μέ τό ἔργο του θά τρέφονται οἱ γενεές ἢ μιὰ κατόπιν τῆς ἄλλης. Θά παραμένῃ πάντοτε ὁ παθητικὸς νοσταλγὸς τῆς θράκης, ὁ συναισθηματικὸς κ' εὐγενικὸς πού ἐκρυσσε τῆ θλίψη του πού τόσο τόν βασάνιζε στή ζωὴ του. Ποιᾶ ἦταν ἡ θλίψη του αὐτῆ κανεῖς δὲ θά τήν μάθῃ.

« Ἀλλὰ τήν θλίψιν δπου πλημμυρεῖ
» εἰς τῆς καρδίας μου τὰ βάθη,
» κανεῖς, κανεῖς δέν θά τήν μάθῃ. »

Τήν ἐπῆρε μαζί του, κάτω ἀπό τήν πλάκα τοῦ τάφου, πού σκεπάζει τήν ὑπαρξή του καί τήν ἰσκιώνει κι ἀλαφρώνει τό περίεργα σκυμμένο πεῦκο μέ τό φούντωμά του, πού τοῦ τραγουδεῖ στόν βαθύ του ὕπνο :

« Ἔσ' ἀνθοῦν καί χλωμιάζουν στήν ξένη γῆ
» τὰ φτωχὰ τῆς καρδίας μου λουλούδια,
» καί μονάχ' ἀντηχοῦνε στή μαύρη σιγή
» τὰ πικρά, τὰ πικρά μου τραγούδια. »

ΠΟΛΥΔΩΡΟΣ ΠΑΠΑΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΥ